

Krig i billeder, film og mindesmærker

Den endelige afslutning af 1. Verdenskrig, med underskrivelsen af Versailles traktaten i 1919, og Sønderjyllands genforening med Danmark i 1920, markerede afslutningen af en traumatisk periode i Danmarks historie og for sønderjyderne især. Siden det danske nederlag i 1864 havde sønderjyderne levet som mindretal først i Preussen og, fra 1871, i det samlede Tyskland.

Sønderjyderne begyndte tidligt at mindes og fortolke erindringen om perioden.¹ I de første år efter genforeningen var man dog i højere grad optaget af at få en hverdag, præget af verdenskrigens menneskelige og økonomiske omkostninger, til at fungere igen.

1

Første Verdenskrig – De sønderjyske krigsdeltagere. Om erindring:
<http://www.eurobeast.dk/verdenskrig/erindring.htm>

Billeder, film og mindesmærker

Formålet med at inddrage billeder, film og mindesmærker i studiet af historien om sønderjyderne og krigene i 1864 og 1914-1918, er at undersøge hvordan sønderjyderne selv fortolkede perioden og med hvilket formål. Historie, som man oftest oplever den i litteratur, i for eksempel gymnasiets historiebøger, er allerede blevet fortolket af historikeren der har forfattet bogen. Det samme kan siges om billeder, film og mindesmærker. Men her er der dog sjældent tale om et mindearbejde, som har historikerens tilstræbte objektivitet. Billeder, film og mindesmærker har afsendere, som ønskede at sende et budskab til konkrete modtagere. Ved at gå direkte til billeder, film og mindesmærker som kilder, vil der være mulighed for at fortolke, hvad hensigten med kilden var. For at kunne gøre det, er det dog nødvendigt at læse om krigene og derved få en forståelse for den *kontekst* som de tre kildeformer er opstået i. Det er af afgørende betydning at forstå konteksten hvori et mindesmærke, en film eller et billede er opstået, for at finde frem til hvilket formål kildernes afsendere havde med at fremstille den.

Magten over mindet

Filmen *Intet nyt fra Vestfronten* fra 1930 er instrueret af den amerikanske instruktør Lewis Milestone.² Filmen er baseret på bogen af samme navn, af den tyske forfatter Erich Marie Remarque. Novellen blev først trykt i den tyske avis Vossische Zeitung i 1928, og den kom i bogform i 1929. *Intet nyt fra Vestfronten* illustrerer 1. Verdenskrigs menneskelige omkostninger, eksemplificeret ved hovedpersonen Paul Bäumers oplevelser. Værkets budskab er pacifistisk, hvilket blandt andet underbygges af indledningen af bogen, som også indleder filmen:

"This book is to be neither an accusation nor a confession, and least of all an adventure, for death is not an adventure to those who stand face to face with it. It will try simply to tell of a generation of men who, even though they may have escaped shells, were destroyed by the war."

Modtagelsen af både filmen og bogen var meget forskellig i henholdsvis Tyskland og USA. I USA vandt filmen en Oscar statuette i 1930, men i Tyskland var modtagelsen i 1928 betydelig mere kølig. Efter nazisternes magtovertagelse i Tyskland i 1933, blev bogen og filmen forbudt, og i samme år blev Remarques bog, sammen med andre forbudte værker, brændt ved en række offentlige ceremonier. Årsagen til de meget forskellige modtagelser af *Intet nyt fra Vestfronten*, skal findes i de meget forskellige politiske kontekster i USA og Tyskland. Tyskland var, i perioden efter den 1. Verdenskrig kendetegnet ved en tiltagende politisk radikaliserings i Weimartiden, som eskalerede yderligere efter nazisternes magtovertagelse.

Det er muligt at fortsætte analysen af filmens brug i erindringskulturen op igennem det 20. århundrede og den bliver derved et godt eksempel på, hvordan kilder kan ændre betydning og forståelse.

---

² Om *All quiet on the Western front*, Engelsk

Wikipedia:http://en.wikipedia.org/wiki/All_Quiet_on_the_Western_Front